

NOVINY

EURO
REGIÓN

TATRY

Lívia Jakšová

Poverená riadením
kancelárie
Združenie
Euroregión Tatry

Vážení členovia Združenia,

Tatry tvoria geografickú hranicu medzi Slovenskom a Poľskom a zároveň nás Slovákov a Poliakov spájajú. Záujem zo strany turistov o Vysoké Tatry neustále rastie a preto pociťujeme veľkú zodpovednosť za ich trvalo udržateľný rozvoj a ochranu.

Aj v tomto duchu sa nieslo odborné podujatie „Trendy rozvoja cezhraničných turistických destinácií“, ktoré sa uskutočnilo 14.6.2023 v AquaCity Poprad, obkolesenom panorámou Vysokých Tatier. Cieľom podujatia bolo podporiť komunikáciu na regionálnej, cezhraničnej a medzinárodnej úrovni, nechať sa inšpirovať príkladmi najlepšej praxe z Talianska a spoločne nastaviť trendy a nástroje udržateľného rozvoja Vysokých Tatier.

S Poľskom sme si blízki v mnohých smeroch – spája nás geografia, medzilidské kontakty, skúsenosti z histórie a podobné výzvy, ktorým musíme čeliť. Na Slovensku máme, žiaľ, v čerpaní európskych štrukturálnych a investičných fondov dlhodobé medzery. Naopak, naši severní susedia sú nielen najväčší, ale aj jedni z najefektívnejších beneficentov kohéznej politiky v Európskej únii. Poľská strana nám môže byť v tejto oblasti veľkou inšpiráciou.

Touto cestu spoločne pripravujeme aj témy XXI. Slovensko - poľského hospodárskeho fóra, ktoré sa tento rok posunie na november a uskutoční sa v meste Spišská Nová Ves. Aj týmto každoročným obsahovo atraktívnym podujatím sme čoraz bližšie k naplneniu spoločných záujmov a cieľov.

Pokračujeme prípravou ďalšej už v poradí štvrtej etapy Historicko-kultúrno-prírodnej cesty okolo Tatier, pre dokončenie hlavného úseku hlavne po slovenskej strane. Termín podávania žiadostí je stanovený na koniec septembra. Aj tentoraz bude výzva v réžii EZUS-u, ktorý má s tým už dlhodobé skúsenosti. Veríme, že spoločným úsilím a s dostatkom financií bude aj tento úsek plne dobudovaný a plánovanie a prepojenie trasy úspešne dokončené.

Prajem Vám všetkým veľa úspechov a netreba zabudnúť aj na oddych počas ostávajúcich letných dní.

Vďaka podpisu memoranda bude Slovensko bližšie spolupracovať s Poľskom.

<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/cko/efektivne-cerpanie-eurofondov-je-pre-vladu-priorita-vďaka-podpisu-memoranda-bude-slovensko-blizsie-spolupracovat-s-polskom-jednou-z-najuspesnejších-krajín-v-eu/>

Prichádzame s riešeniami ako zlepšiť nastavenie a fungovanie eurofondov na Slovensku. Minister Peter Balík dnes vo Varšave v mene Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI SR) podpísal memorandum o spolupráci s partnerským Ministerstvom rozvojových fondov a regionálnej politiky Poľska. Cieľom je vzájomná podpora a výmena skúseností, aby Slovensko zásadne zlepšilo svoju schopnosť využívať financie z prostriedkov Európskej únie. Na rokovaní o eurofondoch, ktoré v Poľsku inicioval minister Balík, sa zúčastnila tiež podpredsedníčka vlády pre Plán obnovy a odolnosti SR a využívanie eurofondov Lívia Vašáková. Experti MIRRI SR a ďalších rezortov rokovali vo Varšave s poľskými partnermi o systéme eurofondov v rámci viacerých odborných panelov, ktoré zorganizovala poľská strana.

„Slovensko má, žiaľ, dlhodobé problémy s čerpaním eurofondov a stále sa motáme niekde na konci európskeho rebríčka čerpania, zatiaľ čo Poľsko patrí v tejto oblasti k najúspešnejším štátom v EÚ. Preto vítam príležitosť, ktorú nám ponúka dnes podpísané memorandum a som

presvedčený, že bude tým správnym impulzom, aby sme systém riadenia a využívania eurofondov na Slovensku zásadne zmenili k lepšiemu,“ povedal po podpise memoranda minister investícií Peter Balík. Upozornil, že zatiaľ čo Slovensko je v európskom rebríčku čerpania na 21. mieste a v dobíhajúcim programovom období má vyčerpaných len 75 % z celkovej eurofondovej obálky, Poľsko je v čerpaní v EÚ druhé a vyčerpaných má už 91 % eurofondov. Spolupráca a výmena skúseností expertov však bude obojstranná. „Som presvedčený, že aj viaceré slovenské úspešné príbehy pomôžu poľským kolegom. Jedným z príkladov je príprava investícií z Fondu na spravodlivú transformáciu, ktorý podporí tranzíciu regiónov k zelenej ekonomike a pomôže im prekonať dopady uzatvorenia uhoľných baní a dekarbonizácie priemyslu. Na pláne spravodlivej transformácie sme úzko spolupracovali s partnermi v regiónoch a vďaka tomu sa doňho premietli práve ich pohľady na dlhodobú víziu územia,“ dodal minister investícií Balík. Podľa ministra investícií sú veľkou šancou pre Slovensko nové eurofondy a Program Slovensko.

EZUS TATRY – vedenie zostalo potvrdené aj na ďalšie obdobie

Štefan Bielák, predseda EZUS TATRY s.r.o.

Dňa 14. júla 2023 sa v Novom Targu uskutočnilo zasadnutie Zhromaždenia Európskeho zoskupenia územnej spolupráce EZUS TATRY (ďalej len EZUS TATRY). I naďalej ho povedenie staronové vedenie zoskupenia. Predmetom rokovania boli najmä informácie o Fonde malých projektov Programu Interreg PL-SK 2021-2027. EZUS-u bol schválený projekt na riadenie tohto fondu – čo znamená, že od septembra 2023 začne EZUS vyhlasovať výzvy na predkladanie mikroprojektov v priorite „Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie“ (takže mikroprojekty zamerané na cestovný ruch, kultúru a pod.). Na zabezpečenie realizácie tohto Fondu bola schválená nová organizačná štruktúra kancelárie EZUS TATRY a vytvorenie pobočky kancelárie EZUS-u v Kežmarku.

Zhromaždenie prerokovalo aj aktuálnu finančnú situáciu EZUS-u a perspektívy jeho fungovania z dôvodu riadenia Fondu malých projektov ale aj plnenia ďalších úloh a realizácie vlastných projektov. Členovia EZUS-u rozhodli vyššou mierou sa finančne podieľať na činnosti EZUS-u vzhľadom všetky nové úlohy. Zhromaždenie rozhodlo o príprave 4. etapy projektu Cesta okolo Tatier – ide o slovensko-poľský projekt na pokračovanie výstavby cyklotrasy okolo Tatier a súvisiacej infraštruktúry v rámci aktuálnej výzvy cezhraničného programu Interreg PL-SK 2021-2027. EZUS bude predkladateľom tohto projektu v hodnote 4 mil. eur. Okrem toho EZUS pripraví ďalší vlastný projekt na Vypracovanie spoločnej cezhraničnej stratégie

územia patriaceho pod EZUS na obdobie do roku 2030 – tiež v rámci aktuálnej výzvy Interreg PL-SK 2021-2027 s termínom podania do konca septembra 2023.

Vzhľadom na ukončenie funkčného obdobia orgánov EZUS-u sa uskutočnili voľby týchto orgánov a Zhromaždenie opätovne zvolilo na obdobie nasledujúcich 4 rokov (2023-2027):

- 1/ za predsedu Zhromaždenia EZUS: **Štefan Bielák** (Spišská Belá, podpredseda PSK) – doterajší predseda zhromaždenia
- 2/ za podpredsedu Zhromaždenia EZUS: **Boguslaw Waksmundzki** (Nowy Targ) – doterajší podpredseda
- 3/ za riaditeľa kancelárie EZUS v Novom Targu: **Agnieszka Cichorská** (rod. Pyzowská) – doterajšia riaditeľka
- 4/ za členov Dozornej Rady EZUS (6 členov – 3 za slov. a 3 za poľ. stranu):

Jozef Hamaň (Oravský Biely Potok), **Ondrej Kavka** (Poprad), **Milan Zuzaniak** (Jakubovany), **Mateusz Lichosyt** (Lipnica Wielka), **Marek Szyszka** (Bukow. Tatrzańska) **Edward Tybor** (Przewodniczący Rady Powiatu Tatrzańskiego)

Pre úplnosť zloženie Zhromaždenia EZUS (ako najvyšší orgán) - má 14 členov – 7 zástupcov slovenského Euroregiónu TATRY a 7 zástupcov poľského Euroregiónu TATRY:

slovenská strana:

Štefan Bielák
Ján Ferenčák (Kežmarok),
Magdaléna Zmarzláková (Trstená),
Ján Blcháč (Liptovský Mikuláš),
Ľuboš Tomko (Stará Ľubovňa),
Peter Duda (Veľká Lomnica),
Alena Vlčková (Jamník)

poľská strana:

Boguslaw Waksmundzki,
Grzegorz Watycha (Nowy Targ),
Władysław Bieda (Limanowa),
Michał Jarończyk (Czarny Dunajec),
Antoni Karlak (Jabłonka),
Jakub Jamróz (Łapsze Niżne),
Jacek Lelek (Stary Sącz)

Všetkým novozvoleným členom srdečne blahoželáme a prajeme veľa síl, odhodlania a zodpovednosti pri práci v novom volebnom období.

- Osvienčim, Nowy Sącz, Nowy

Otvorenie historického parku v Sękowa

Zdroj: Obecný úrad v Sękowej

V rámci projektu „Zachrániť pred zabudnutím – posilňovanie cezhraničného dedičstva revitalizáciou cintorínov z I. svetovej vojny Poľsko - slovenského pohraničia“ vznikol v Sękowa v Malopoľskom vojvodstve historický park s expozíciou o pohrebiskách z prvej svetovej vojny. Po prvej

svetovej vojne zostali na poľsko-slovenskom pohraničí cintoríny, ktoré postupne upadli do zabudnutia. Hlavnou myšlienkou je obnoviť pamiatku na tých, ktorí zahynuli počas vojny, prostredníctvom obnovy zabudnutých hrobov, publikácií, výstavy a organizovania historických podujatí, ktoré sa konajú v Sękowej a Nižnej Polanke na Slovensku. V rámci projektu bolo

obnovených 26 cintorínov, z toho 12 v obci Sękowa a 14 na Slovensku. Realizácia projektu „Zachrániť pred zabudnutím – posilňovanie cezhraničného dedičstva revitalizáciou cintorínov z I. svetovej vojny Poľsko - slovenského pohraničia“ bola možná vďaka finančným prostriedkom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014-2020.

Oznámenie o vyhlásení výzvy na predkladanie žiadostí o príspevok - CESTY

<https://sk.plsk.eu/wiadomosci>

Spoločný sekretariát v mene Riadiaceho orgánu vyhlasuje výzvu v súťažnom režime na predkladanie žiadostí o príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027, priorita 2. Prepojenejšie pohraničie, špecifický cieľ 1. Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility, aktivita 1. Zlepšenie kvality cestnej infraštruktúry cezhraničného charakteru pri zohľadnení aspektov udržateľnej dopravy.

Lehota na predkladanie žiadostí

Žiadosť môžete predložiť v lehote od **01.08.2023 do 31.10.2023 do 23:59**

Spôsob predkladania žiadostí

Žiadosť spolu s povinnými prílohami môžete predložiť výlučne **v elektronickej podobe** v aplikácii WOD2021:
<https://wod.cst2021.gov.pl/>.

Žiadosť vyplníte v dvoch jazykoch, v poľštine a slovenčine. Obsah oboch jazykových verzií musí byť totožný. Pred podaním žiadosti sa preto uistite, že preklad je správny.

Technickú podporu týkajúcu sa aplikácie WOD2021 zabezpečujeme v pracovných dňoch od 8:00 do 16:00.

Kto môže získať príspevok

Poľské inštitúcie a organizácie, ktoré môžu žiadať o príspevok, nájdete v prílohe č. 2.1. k Príručke programu. Slovenské inštitúcie a organizácie, ktoré môžu žiadať o príspevok, nájdete v prílohe č. 2.2. k Príručke programu.

Program sa riadi princípom partnerstva, t. j. do projektov musí byť zapojený aspoň jeden partner z Poľska a aspoň jeden partner zo Slovenska.

Programová oblasť

- v Poľsku – v Sliezskom vojvodstve: subregión Bielsko-Biala a okres Pszczyna v subregióne Tychy; v Malopoľskom vojvodstve: subregióny

- Targ a okres Myślenice v subregióne Krakov; v Podkarpatskom vojvodstve: subregióny Krosno a Przemyśl, okres Rzeszów – mesto a okres Rzeszów – okolie v subregióne Rzeszów,
- na Slovensku – Žilinský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji.

Aké projekty môžu získať príspevok

Príspevok môžu získať projekty spojené s prestavbou a modernizáciou ciest spolu s inžinierskymi objektmi, ktoré:

- nachádzajúce sa vo vzdialenosti do 30 km od štátnej hranice a vedúce priamo k tomu istému hraničnému priechodu medzi Poľskom a Slovenskom,
- nachádzajúce sa vo vzdialenosti do 30 km od štátnej hranice a priamo sa spájajúce s verejnými cestami vedúcimi priamo k tomu istému hraničnému priechodu medzi Poľskom a Slovenskom.

Podporované budú opatrenia zlepšujúce ich prístupnosť pre verejnú dopravu a bezpečnosť cestnej premávky. Realizované prvky cestnej infraštruktúry by mali zlepšiť funkčnosť, bezpečnosť a plynulosť dopravy a prispieť k zlepšeniu stavu životného prostredia.

Podrobné informácie o oprávnených a neoprávnených aktivitách nájdete v kapitole 2.6. Príručky programu.

Rozpočet výzvy

Suma prostriedkov určená na spolufinancovanie projektov v rámci tejto výzvy predstavuje čiastku **14 044 018 EUR**.

Miera spolufinancovania projektov

Maximálna miera spolufinancovania z EFRR sa rovná 80 % opráv. výdavkov.

Slovenskí prijímatelia dodatočne získavajú národné spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške:

- 12 % oprávnených výdavkov každého partnera,
- 20 % oprávnených výdavkov partnera, ktorý je zložkou štátnej správy.

Hodnota spolufinancovania z EFRR

- Minimálna hodnota spolufinancovania projektu predstavuje **500 tis. EUR**.
- Maximálna hodnota spolufinancovania projektu predstavuje **4 mil. EUR**.

Obdobie realizácie projektu

Maximálne obdobie realizácie projektu je **24 mesiacov**.

Lehota na predloženie dokumentov potrebných k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí príspevku: dva mesiace odo dňa nasledujúceho po dátume zaslania Spoločným sekretariátom oznámenia spolu s listom obsahujúcim rozhodnutie Monitorovacieho výboru o schválení projektu na spolufinancovanie.

Kritériá a pravidlá výberu projektov

Kritériá hodnotenia projektov nájdete v prílohách 9.1., 9.2. a 9.3. k Príručke programu. Informácie o pravidlách hodnotenia a výberu projektov nájdete v kapitole 3.11. Príručky programu.

Lehota na vyhodnotenie výzvy

Predpokladanou lehotou vyhodnotenia výzvy je: **II. štvrťrok 2024**.

Záväzné dokumenty týkajúce sa výzvy

Žiadosť o príspevok na projekt pripravte v súlade s nasledujúcimi dokumentmi:

- [Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 \(pdf\) 1.52 MB](#)
- [Príručka programu spolu s prílohami \(zip\) 12.03 MB](#)
- [Inštrukcia pre žiadateľa k aplikácii WOD2021 \(zip\) 1.63 MB](#)
- [Inštrukcia pre používateľa CST2021 \(pdf\) 1.25 MB](#)
- [Vzor žiadosti o príspevok \(pdf\) 183.0 KB](#)
- [Prílohy k žiadosti o príspevok \(zip\) 1.23 MB](#)
- [Informačná doložka \(pdf\) 115.0 KB](#)

Doplňkové informácie

Vo fáze prípravy projektu a vypracovania žiadosti o príspevok môžete využiť rôzne formy podpory, ktoré program ponúka.

TRENDY ROZVOJA CEZHRANIČNÝCH TURISTICKÝCH DESTINÁCIÍ

Fábio Bortolini, Jozef Hrobák, Helena Virčíková

Vysoké Tatry nesú prívlastok najmenšie veľhory sveta, avšak na území medzi Alpami, Kaukazom, Uralom a Severným ľadovým oceánom sú najvyšším vnútrozemským pohorím v Európe. Tatry tvoria geografickú hranicu medzi Slovenskom a Poľskom a zároveň nás Slovákov a Poliakov spájajú. Záujem zo strany turistov o Vysoké Tatry neustále rastie a preto pociťujeme veľkú zodpovednosť za ich trvalo udržateľný rozvoj a ochranu. V tejto súvislosti vedia byť prínosom príklady najlepšej praxe z vysokohorských turistických destinácií a my sme mali tú česť predstaviť ambiciózne projekty na podporu turizmu z talianskej strany masívu Mont Blanc.

Ondrej Kavka, viceprimátor mesta Poprad vo svojom uvítacom príhovore vyzdvihol význam turizmu pre región a s potešením konštatoval rastúci trend v odvetví. Ocenil význam podujatí, ktoré k tomu rastu prispievajú a poprial odbornému podujatiu **TRENDY ROZVOJA CEZHRANIČNÝCH TURISTICKÝCH DESTINÁCIÍ** úspešný priebeh.

Marta Castory pútavo, audiovizuálne predstavila turistický rezort Courmayeur (cca 2.500 obyvateľov), najvyššie položené mestečko Talianska (1.224 m n. m.), ležiace v hornatom autonómnom regióne Valle d'Aosta a jeho mestskú spoločnosť Centrum Služieb Courmayeur. Prezentácia pani **Castori** poskytla konkrétne a cenné informácie ohľadne fungovania centra a pravidiel financovania aktivít na podporu turizmu v meste Courmayeur a tiež o zameraní týchto aktivít. Súčasťou procesu transparentného plánovania a schvaľovania rozpočtu je sledovanie a vyhodnocovanie stanovených ukazovateľov, aby finančné prostriedky boli investované účelovo a efektívne.

Odborníci na marketing pozorne sledovali vystúpenie **Elisabett Perret**. Pre marketing turizmu v Courmayeur bola spracovaná štúdia, ktorá vychádzala zo skúseností a zamerala sa

na zážitkový turizmus počas celého roka s prvkami talianskej elegancie a osobitého štýlu. Princípy stratégie, branding, fókus na cieľovú skupinu turistov, štatistiky, budovanie vlastnej tlačovej agentúry... to boli cenné informácie pre benchmark každého marketingovo významného experta. Marketingové aktivity boli predstavené ako pragmatický a kreatívny mix opatrení s fókusom na jednotlivé cieľové skupiny turistov.

Courmayeur je alpský turistický rezort v severozápadnom Taliansku na úpätí masívu Mont Blanc. Rezort je známy predovšetkým modernými kabínkovými lanovkami SkyWay, z ktorých je krásny výhľad aj na Matterhorn a Monte Rosa. Vybudovaná infraštruktúra spája ponuku pre milovníkov letných a zimných športov s kongresovou infraštruktúrou.

Sergio Blengini, prezident Dimensione Ingegnerie, je medzi architektmi a projektantmi nielen v Taliansku, ale v medzinárodnom meradle uznávaná osobnosť. Projekt SkyWay Mont Blanc a množstvo iných projektov infraštruktúry v turizme (nielen na Európskom kontinente) sú toho dôkazom. Ako sme sa dozvedeli z prezentácie pána Blenginiho „veľkým projektom predchádzali veľké vízie, tam boli zárodoky myšlienok a energie k činom, ktorých výsledkom sú dnes úžasné projekty“. Naplnenie vízií je výzvou, ale treba rátať s tým, že na ceste k cieľu bude potrebné prekonávať prekážky. Prezentácia pána Blengini „Turizmus a horská mobilita: Dve storočia evolúcie“ bola pútavým sprievodcom histórie a míľnikov horského turizmu v „MEKKE horského turizmu“ regiónu Courmayeur - Mont Blanc.

V roku 2015 bola na talianskej strane masívu Mont Blanc dokončená vysunutá lanovka **Skyway Monte Bianco**. Lanovka sa skladá z troch architektonicky odlišne pomenovaných staníc: spodná Pontal d'Entrèves vo výške 1300 m n. m., Pavillon du Mont Fréty (2200 m n. m.) a vrchná Punta Helbronner vo výške 3466 m. Všetky boli navrhnuté tak, aby splynuli s

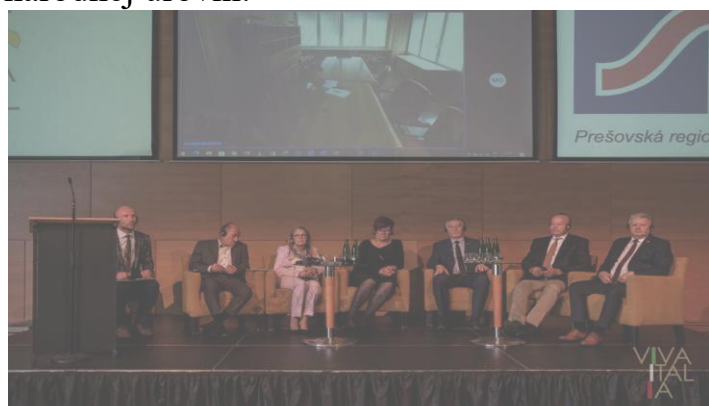
horským prostredím a bol minimalizovaný dopad na životné prostredie a spotrebu energie. V každom sektore podnikania, turizmus nevynímajúc, zohráva dôležitú úlohu dostupnosť. **Riccardo Rigacci**, výkonný riaditeľ E.Z.U.S pre tunel Mont Blanc vo svojej online prezentácii poukázal na fakt, že okrem technických riešení je rovnako dôležité zabezpečiť bezpečnosť. Riešenie v prípade Montblanského tunela (po tragickom požiari v roku 1999, kedy v ňom zomrelo 39 ľudí) bol spoločný (taliansko – francúzsky) manažment v rámci E.Z.U.S. (Európske Zoskupenie Územnej Spolupráce). **Montblanský tunel** (francúzsky názov Tunnel du Mont-Blanc, taliansky traforo del Monte Bianco) je tunel pod horou Mont Blanc, ktorý spája talianske údolie d'Aosta s francúzskym mestom Chamonix-Mont Blanc. Stavba tunelu bola realizovaná v rokoch 1954 - 1965. Tunel meria 11, 600 km, šírka vozovky je 7 m a cestu z Courmayeur do Chamonix skrátil o 1,5 hod. na necelých 30 min.

Druhý blok otvorila **J. E. Catherine Flumiani**, veľvyslankyňa Talianska na Slovensku. Pani veľvyslankyňa ocenila význam odborného podujatia a vyjadrila presvedčenie o jeho možnom dopade na hospodársku spoluprácu. Taktiež zdôraznila potrebu budovania logistických koridorov a spoluprácu v sektore energetiky. Vo svojom prejave sa tiež dotkla situácie na Ukrajine. V závere zaželala veľa úspechov odbornému podujatiu.

V úvodnej on-line prezentácii **Carlo Badino**, funkcionár na zastupiteľskom úrade autonómneho regiónu Val d' Aosta v Bruseli, zdieľal skúsenosti pri zrode Alpskej stratégie. Poukázal na viacero faktorov, s ktorými je potrebné pri presadzovaní makroregionálnej stratégie rátať. Vzťahy v rámci makroregiónov vedia byť komplikované. Dôležité sú spoločné (limitované) ciele, stratégie a efektívne štruktúry. Jedná sa vždy o spoločný dialóg na najvyššej úrovni. Odporúčal analyzovať východzí stav, vytýčiť hlavné (koherentné ciele) a zapojiť všetky

sektory a odvetvia, ktoré majú záujem na stratégii participovať. Zdôraznil, že význam makroregionálnej stratégie spočíva v riešení takých špecifických problémov, ktoré nie je možné riešiť na úrovni regiónu a ani na národnej úrovni.

Panelovú diskusiu pod názvom „Nič nie je tak silné, ako myšlienky, pre ktoré dozrel čas“ otvoril Jozef Hrobák zhrnutím významu makroregionálnych stratégií EÚ a tiež potenciálu Karpatského dohovoru / Karpatskej stratégie vo svojom príhovore. Makroregionálne stratégie EÚ – sú politickým rámcom umožňujúcim EÚ a krajinám toho istého regiónu, aby lepšie využívali svoj spoločný potenciál. Inak povedané, slúžia na lepšie premostenie politiky EÚ s národnými politikami daných krajín a miestnymi úrovňami dotknutých subregiónov. Ciele stratégií sú dlhodobé a spoločne odsúhlasené zúčastnenými krajinami. Sú podporované z finančných prostriedkov EÚ, vrátane EŠIF, vnútroštátnych, regionálnych, miestnych, prípadne iných zdrojov. Doposiaľ boli prijaté štyri makroregionálne stratégie EÚ. Každú z nich napĺňa jej akčný plán, ktorý sa pravidelne aktualizuje.

- Stratégia EÚ pre región Baltského mora (2009)
- Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (2010)
- Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora (2014)
- Stratégia EÚ pre alpský región (2015)

Týkajú sa 19-tich členských štátov EÚ a 8-mich krajín mimo EÚ, čo predstavuje viac ako 340 mil. obyvateľov. Význam makroregionálnych stratégií EÚ spočíva v ich medzisektorovom prístupe, nadnárodnom rozmere a lepšom viacúrovňovom riadení. Ide však o ctižiadosť konceptu dotknutých subjektov, ktorá potrebuje čas, aby sa upevnila a priniesla svoje ovocie. Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát, bol podpísaný v Kyjeve pred 20-timi rokmi, v máji 2003, siedmimi signatárskymi krajinami (Česko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko a Ukrajina). V súčasnosti má dohovor prijatých a podpísaných 5 implementačných protokolov a to: protokol o biodiverzite, o lesoch, o cestovnom ruchu, o doprave a o trvalo udržateľnom poľnohospodárstve a rozvoji vidieka. Cieľom dohovoru je zlepšiť kvalitu života, posilniť miestne ekonomiky

a komunity a chrániť prírodné hodnoty a kultúrne dedičstvo.

Čo sa týka samotnej Karpatskej stratégie, posun nastal v septembri 2018, kedy v v poľskej Krynici-Zdrój podpísali predstavitelia Maďarska, Poľska, Slovenska a Ukrajiny Deklaráciu o vzniku Stratégie EÚ pre karpatský región a v decembri 2019 Európsky výbor regiónov na svojom plenárnom zasadnutí schválil Stanovisko k makroregionálnej stratégii pre Karpaty, v ktorom vyzval Európsku komisiu, aby podporila iniciatívu vytvoriť makroregionálnu stratégiu pre karpatský región ako ďalšiu makroregionálnu stratégiu a druhú stratégiu zameranú na európsku oblasť horského charakteru. Máme jedny Tatry (korunu Karpát) a tie majú jednu faunu i flóru.

Budú mať raz Tatry, ako významný medzinárodný karpatský subregión, jednu slovensko-poľskú stratégiu ochrany a trvalo udržateľného rozvoja? Budú mať raz Tatry jednotný moderný integrovaný dopravný systém okolo celých Tatier, keďže sú jedna cezhraničná turistická destinácia, ktorá spadá pod územie Slovenskej a Poľskej republiky a spravuje ho Malopoľské vojvodstvo, Prešovský i Žilinský samosprávny kraj?

My Slováci, máme Tatry na štátnom znaku i vlajke a o Tatrách máme štátnu hymnu. Pre Poliakov je mesto Zakopané, poľská brána Tatier, zimným hlavným mestom Poľska a nie je Poliak ten, kto nechodí do Tatier.

- Ak nemáme víziu – cieľ, nevieme kam sa chceme dostať.
- Ak nemáme cieľ, nemôžeme mať stratégiu, ako sa k nemu dostaneme.
- Ak nemáme cieľ, ani stratégiu, nemôžeme mať ani realizačný plán „AKO A KAM.“

Boguslaw Waksmundzki, predseda poľského Euroregiónu Tatry a podpredseda EZUS TATRY vyjadril nutnosť komunikácie a definovania tém, ktoré je nevyhnutné realizovať spoločne. Pri spoločných postupoch musí byť medzi partnermi zhoda a tiež je nutné, aby diskusia bola formálna a inštitucionálna. Princíp takejto komunikácie v rámci slovensko-poľskej spolupráce v zásade funguje, ale stále je čo zlepšovať. Dá sa povedať, že táto cezhraničná spolupráca je akési laboratórium spolupráce a existujú všetky predpoklady, aby vyústením bola Karpatská stratégia a tiež Tatranská

stratégia. **Jaroslav Makatura**, podpredseda VÚC Prešovského samosprávneho kraja potvrdil názor predrečníka a zároveň uviedol konkrétne príklady rozvoja slovensko-poľskej spolupráce na úrovni VÚC Prešovského samosprávneho kraja podporou spolupráce v rámci existujúcich spoločných štruktúr. Prešovský samosprávny kraj aktívne participuje v Združení Európskych regiónov a tiež v tomto období sa stáva členom slovenského Združenia Euroregión Tatry. Zároveň vyjadril podporu Karpatskej makroregionálnej stratégie.

Branislav Tréger, podpredseda VÚC Žilinského samosprávneho kraja poukázal na prírodné a historické unikáty Karpát (Valašská civilizácia, prírodné špecifiká...). Karpatská stratégia by mala zohľadňovať aj tieto špecifiká. Zdôraznil potrebu komunikácie a jednotného postupu, ako aj funkčnosti a akcieschopnosti formálnych štruktúr.

Trocha konkrétnejšie zameranie mala prezentácia **Marty Poláškovéj**, výkonnej riaditeľky Karpatského rozvojového a inovačného centra v Českej republike. Vo svojej prezentácii uviedla príklady projektov, ktoré prispeli k tomu, aby sa obec Modrá so 718 obyvateľmi stala vyhľadávanou obľúbenou turistickou destináciou. Realizované projekty prispeli k zviditeľneniu historického dedičstva obce atraktívnou a edukačnou formou pre všetky vekové kategórie obyvateľov. Aj v rámci týchto, na seba nadväzujúcich projektov v obci Modrá, bola podporená cezhraničná česko – slovenská spolupráca s obcou Cífer v Trnavskom kraji.

Úvodné slovo v rámci tretieho bloku pod názvom „Budovanie partnerstiev – spoločná vízia tatier a karpatskej stratégie mal **Fabio Bortolini**, prezident o.z. Pre Mesto, zakladateľ a generálny manažér VIVA ITALIA. Zdôraznil, že dôležité je spraviť prvý správny krok. Festival VIVA ITALIA, ako produkt cestovného ruchu, podporil vznik komunikačnej

platformy, ktorej výsledkom sú dnes konkrétne partnerstvá. Svojich partnerov musíme poznať, musíme chápať ich očakávania. Napríklad pre Talianov je typické, že vnímajú silu inštitúcií, ktoré rešpektujú. Ak chceme dosiahnuť úspech, musí fungovať tímová práca. Ten čas, kedy potrebujeme vytvárať nové tímy, ktoré budú organizovať ďalšie odborné podujatia je tu. VIVA ITALIA naďalej ostane gastronomický a kultúrny festival, ale v budúcnosti bude podporovať aj odborné diskusie, poznávacie cesty a nastroľovať dôležité témy. Tieto témy sa vo veľkej miere určite budú týkať Tatier a vždy tu bude snaha propagovať Tatry ako Európsku destináciu. Verím, že aj dnešné stretnutie k tomu prispeje.

Ondrej Kavka, viceprimátor mesta Poprad spomenul viaceré projekty, napríklad cyklotrasa okolo Tatier..., ktoré vo finále sú ukončené vtedy, ak sú úspešné všetky dotknuté strany.

Jozef Štefaňák, primátor Vysokých Tatier ocenil spoluprácu s Leszkom Dorulom, primátorom Zakopaného. Spomenul tiež pamätné a výstižné slová pápeža Jána Pavla II. „Tatry Slovákov a Poliakov nerozdeľujú, ale spájajú“ s ktorými sa oba národy stotožňujú. Ak by úspech závisel od spolupráce Tatrancov, nebol by problém. Na druhej strane, viaceré finálne riešenia sú na úrovni ministerstiev, čo niekedy trvá trochu dlhšie. Obe strany majú byť na čo hrdé, napríklad Tatranská minerálka získala v Bruseli certifikát najvyššej kvality.

Leszek Dorula, primátor mesta Zakopané spomenul goralskú tradíciu, vďaka ktorej sa uchovali hodnoty, ktoré už iní dávno stratili. Inovácie v každom sektore sú nevyhnutné, ale v turizme by nemali byť na úkor tradície. Áno, projekt cyklotrasy okolo Tatier je veľký a dôležitý projekt a verí, že jedného dňa bude úspešne ukončený. Rovnako by sa mohli spoluprácou prepájať lanovky lyžiarskych stredísk, tie poľské strediská majú menej snehu, keďže sú trochu nižšie položené.

Edward Tybor, predseda Rady Powiatu Tatranského doplnil svojho predrečníka a poukázal na fakt, že poľská strana podporuje turizmus aj na slovenskej strane, dá sa povedať, že až smerom na Dolný Kubín. Ved' návštevníci prichádzajú do Tatier, takže spolupráca ich oboch strán je veľmi potrebná. Je dobré, že máme informácie o Alpskej

stratégii. Tatranská stratégia by mala byť podmnožinou Karpatskej stratégie. Prichádza čas, aby sme realizovali spoločné ciele, nie o nich iba hovorili. Je dôležité mať silné tímy, zapájať nadšencov, organizovať stretnutia, budovať infraštruktúru a vzájomne sa podporovať. Tatry majú viac poľských klientov, ako českých, povedala **Lucia Blašková**, výkonná riaditeľka OOCR Vysoké Tatry. Každá strana Tatier je špecifická a to je dobre. Slováci milujú poľský temperament, poľská strana Tatier ponúka viac príležitostí na zábavu a pre spoločenské vyžitie. Na druhej strane, u nás je život v Tatrách trochu kludnejší, je tu viac možností oddýchnuť si v prírode. Poliáci sa u nás v podstate cítia ako doma, vo väčšine hotelov a v reštauráciách sa s nimi komunikuje po poľsky. Rozvojové stratégie sú dôležité nielen pre čerpanie európskych zdrojov, ale sú rovnako nevyhnutné pre plánovanie veľkých komerčných projektov, povedal **Lukáš Brodanský**, manažér pre marketing TMR. Tieto projekty sa plánujú v horizonte 5-tich rokov, takže ak by sme mali transparentnú stratégiu, o ktorú sa dá pri plánovaní väčších projektov oprieť, bol by to benefit pre všetky zúčastnené strany. „Vďaka lepšiemu plánovaniu by tak Tatry boli konkurencieschopnejšie a atraktívnejšie pre návštevníkov. Verím, že toto je náš spoločný cieľ“, povedal na záver pán Brodanský.

V závere stretnutia viacerí účastníci odborného podujatia ocenili vysokú odbornú úroveň podujatia, vyslovili poďakovanie za možnosť účasti a aktívnej participácie a vyjadrili tiež záujem zúčastniť sa obdobných podujatí aj v budúcnosti. Vďaka minuloročnej septembrovej študijnopoznávacej ceste pod masív Mont Blanc, ale predovšetkým vďaka tomuto medzinárodnému odbornému podujatiu a podnetom z neho vzišlým, už dnes

môžeme povedať, že sa v krátkom čase pripravujú ďalšie podnetné podujatia v prospech jednotnej slovensko-poľskej tatranskej stratégie a tým na pomoc našim spoločným Tatrám, pretože nutne potrebujú spoločnú ochranu a citlivé nastavenie špecifického trvalo udržateľného rozvoja.

Michal Dočolomanský symbol goralských mladíkov

Lívia Jakšová, riaditeľka Združenia EUT

Narodil sa 25. marca 1942 v Niedzici, dnes Poľsko. Po ukončení základnej školy sa vyučil za automechanika. Už v detstve sa venoval ochotníckemu divadlu. Medzi jeho záľuby patrili

športová gymnastika, neskôr bezmotorové lietanie. Herectvo absolvoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Účinkoval v mnohých slovenských a českých

filmoch a v televíznych inscenáciách a seriáloch. V úspešnej divadelnej hre „Na skle maľované“ stvárnil titulnú úlohu Jánošíka. Okrem hrania a spievania pravidelne moderoval. Bol všestranne talentovaný herec. Hrával mladých a atraktívnych romantických mužov. Bol takým symbolom goralských mladíkov.

NOVINY EUROREGIÓN TATRY

Vydáva Združenie Euroregión Tatry
Hradné námestie 30, 060 01 Kežmarok
Tel., fax: 00421 / 52 / 4523913
E-mail: info@euroregion-tatry.sk
www.euroregion-tatry.sk

Redakčná rada:
Lívia Jakšová - predseda
Ročník: III Číslo: 7
Periodicita: mesačník
Bezplatne určený pre členov
Združenia EUT

KÚPELE ČERVENÝ KLÁŠTOR
Smerdžonka

NOVÉ PROCEDÚRY s fyzioterapeutom a nové vyšetrenie

v KÚPELOCH ČERVENÝ KLÁŠTOR Smerdžonka:

prístrojová trakcia • kineziotaping
blackroll • hydrokinezioterapia • respiračná diagnostika

Všetky služby dostupné aj neubytovaným hosťom.

Objednávacie procedúry:
+421 914 338 820

www.kupelecks.sk

